

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjenišvo Ljubljana.

Vse spise, v oceni poslane knjige itd. ie pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje
Vse leto velja . . . 60— K
pol leta . . . 30— "
četrt leta . . . 15— "
posamezna številka po K 1/20.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin za vsako peti-vrstlo. Priloge stanejo poleg poštne še 45 K.

Telefon uredništva
štev. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " " dvakrat . . . 80 "
" " " trikrat . . . 50 "
za nadaljnja ovračanja od peti-vrste po 40 vin.
Oznaniła sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjenišva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljsk. Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tije so proste poštne.

Vodja poverjenišva za uk in bogočastje — slovenskemu učiteljstvu.

Novoimenovani vodja poverjenišva za uk in bogočastje na deželni vladi za Slovenijo svetnik dr. Franc Skabernè, ie pred nekaj dnevi naslovil na poverjenišvo UJU v Ljubljani, v roke tovariša Luke Jelenca pismo, v katerem podaja vrsto smernic za šolsko, kakor tudi izvenšolsko delovanje slovenskega učiteljstva. Ker obsega pismo toliko lepih misli in ker ie izrecna želja g. poverjenika, da izve za njeza vsebino vse članstvo naše organizacije širom domovine, pričobujemo ga potom našega stanovskega glasila. Pismo slove:

Kot tačasni vodja poverjenišva za uk in bogočastje na deželni vladi za Slovenijo čutim živo in nujno potrebo, da organizacijo ki ie načeljuje Vi. izpregovornim nekoliko odkritosrčnih besed.

Ta pot se mi zdi umestnejša in uspešnejša nego da bi se posluževal naredb ali ukazov, ker sem mnenja, da naj vlada med učno upravo in učiteljsko organizacijo soglasje in iz njeza izviraoloča sodelavnost, kar ie utemeljeno v našem demokratičnem mišljenju in v naši želji, da z združenimi močmi služimo skupnim smotrom: povzdici in napredku vse narodove kulture!

Preverjen sem, da izvršuje učiteljstvo svoje prave poklicne dolžnosti pri pouku in vzgoji v šoli v polni meri. Tako ie delovalo prei v težkih razmerah, tem bolj deluje sedaj, ker ve, da vzgoja in uči mladino v svobodni državi, ki skrbi za popolno materialno stanje svojega učiteljstva. Država učiteljstvo brezpogovino potrebuje, zato dela v lastnem interesu, ker rvažeje želie in potrebe učiteljstva. S tem doseza prvi pogoji vsešnjemu delovanju: stanovsko zadovoljnost.

Vse, kar stori danes učiteljstvo za šolo, stori tudi za državo, za svoto državo. Zato pa prešinjati ves vzgojni pouk ideja našezga narodnega in državnega edinstva — izkratka: državna misel! Ta-

ka vzgoja prepriča naš bodoči rod s pravnim pojmovanjem naše državnosti, ki bo pomosno in uspešno klibovala vsem zunanjim in notranjim sovražnostim. In to bo v naidolžnejši meri zasluga našezga učiteljstva, ki dolaga s takim svojim delovanjem v šoli trdne temelje državni bodočnosti.

Učiteljevo delovanje se pa raztezal tudi izvan strogo poklicnih dolžnosti na vse panoge kulturnega dela med narodom. Tako postane učitelj v resnici učitelj narodov, pravi narodni učitelj in vzgojivalec.

Ves svet ie danes prežet z materializmom, učiteljstvo pa ie iz prejšnje dobe žrtvovanja preneslo v sedanje čase svoje stanovske ideale. Vsako delo, ki ni strogo spojeno s poklicnim delom učiteljstva, se no možnosti posebe nagraja, ne da bi te nagrade v vsakem primeru odgovarjale storjenemu delu in draginskim razmeram.

Vzlic temu pričakujem od učiteljstva, da bo radovoljno posvečalo svoje moči in zmožnosti vselej in povsod splošni blaginji v korist, koder pa kliče na delo potreba na tem ali onem podrišču splošnih državnih in narodnih interesov. Imenoma navalam obrtno- in trgovsko nadaljevalne šole, gospodinske in gospodarske (kmetijske) tečajie, občinske nagrave in ustanove, ki so za splošno blaginjo naroda nujno potrebne, toda ne morejo dosežati svojih nalog, kjer se ne loti dela usposobljeno učiteljstvo. Ako materialna stran tega pouka ne ustreza zahtevam učiteljstva, ker občine, korporacije in drugi činitelji, ki vzdržujejo take nagrave, nimaio sredstev, naj bo učiteljstvo delno moralno plačilo zavest, da služi narodu in no niem državi, da si pridobiva vedno večie in odkritosrčnejše simpatije iavnosti.

Kdor ljubi svojo domovino ter hoče nje v korist žrtvovati svojo moralno moč, ne da bi se materialno oškodoval, ta se ne bo plašil nobeneza dela, ki koristi narodu ter dviga in utria veljavo učiteljskega stanu med narodom. Za zged res požrtvovalnega dela za domovino naj vam služi Nemčija, kjer vsi stanovi tekmujejo med

seboj, kakaj bi čimprej zacelili svoiemu narodu rane vojnih grozot in pomagli svoji zemlji iz razvalin v novo življenje!

Naj spominjam tudi na to, da se ie v času ko se ie pripravljial plebiscit na Koroškem, 600 prostovolnih delavcev iz vseh avstrijskih intel'genčnih sloiev posvetilo »Heimatdienstu«, ki ie razpredel no plebiscitnem ozemlju najživahnejšo agitacijo v našo škodo.

Mislím, da sta naš narod in naša država tudi vredna takeza dela! Saj iz skupne sreče, iz skupne blaginje izvira neusahljiv studenec blaginje za vsakeza posameznika.

Prosim Vas, izvolite članstvo svoje organizacije na primeren način obvestiti o vsebini tega mojega pisma ter ga vzpodbuditi s svoio uplívno besedo k vztralnemu in požrtvovalnemu delu v šoli in izvan šole.

Vsi se zavedajmo, da ie tako delo naša sveta patriotična dolžnost: **učiteljstvo naj se na še noseže zaveda da ie državo gradeč in vzdržujoč element!**

Z izrazom odličnega spoštovanja

udani

Dr. Fran Skabernè.

Ne dodajemo pisnu ničesar: želimo na da bi v niem izražene misli nadle med slovenskim učiteljstvom na rodovitna tla!

Prosvetni program poverjenišva za uk in bogočastje v Ljubljani za proračunsko leto 1921-22.

Poverjenišvo za uk in bogočastje v Ljubljani ie ob sodelovanju strokovniakov in šolnikov sestavilo za proračunsko leto 1921/22. prosvetni program, ki ie za razvoj in napredek našezga osnovnega meščanskega in srednjega šolstva največie važnosti, ki pa ie tudi za posreboitev narodnega edinstva in državne misli odločilnega pomena.

Program se deli v dva poglavitna dela: v splošno prosveto in v šolsko prosveto.

Kaj ie bilo to morda higijenično, da smo po četrt stoletja dajali učencem v roke knjige, ki bi bile — kuhane v ričetu — nadomeščale vso zabelo, ker se jih je držalo milijone bacilov?

Higijena! Povsod — celo v hlevu — nazijo dandanes nanio, samo v šoli ie ta še v marsičem nekaka nastorka!

In kolik greh ie nad otrokom, da mu damo ob vstopu v nov razred v roke tako zašpehano, knjigi ne več podobno stvar, pa mu z istim trenutkom ubitemo tudi že veselje do učenja!

Pa tudi čitva ie treba za učence vedno novega. Za učitelja ie sicer res prikladnejše, ako ima obdelovati leto za letom nespremenjena berila, ali pa je to za njegovega duha in za ves pouk zdravo, to ie drago vprašanje.

Zato pa mora biti naše geslo: Učenci naj dobivajo ob vstopu v nove razrede tudi nove knjige in tudi vsebina knjige naj se čestokrat preminja.

Ideal šolske čitanke ie in bo ostal perijodično izhajajoč »Šolski list« in prav gotovo je, da ga moderna šola v doglednem času tudi vpelje.

Zdaj pa imamo pred seboj dve knjigi, ki bi bili tako živo potrebni, da jih uvedemo v šolo, pa ne gre — ker sta predragi!

Splošna prosveta ustanavlja brezplačne tečajie za slovenščino za drugorodce, ki se hočeio priučiti naši materinščini, ne da bi to imelo zanie kakršnihkoli zakonitih posledic. Naučna uprava im hoče dati priliko, da se nauče slovenščine od strokovniakov. Sedaj se moreio učiti le imovitejši sloji, ki lahko plačujeio honorarie privatnim učiteljem. Neimovitim sloiem tega ni mogoče, zato hoče zanie poskrbeti država. Tečaji bodo trajali od oktobra do maja, vseh bo 9: v Ptuiu 2, v Celju 2, v Mariboru 4 in v Kočevju 1.

Brezplačni tečaji za srbohrvaščino, namenieni predvsem uradnikom, ki se morajo seznaniti z državnim jezikom. Po učevali bodo usposoblieni učitelji od oktobra do maja po direktni metodi (spretnost v govoru in pisavi, slovnica v najnujnejšem obsegu.) Takih tečajev bo 15: v Celju 2, v Kranju 1, v Ljubljani 5, v Mariboru 3, v Novem mestu 2 in v Ptuiu 2.

V načrtu šolske prosvete ie:

1. Počitniški jezikovni tečaj v Srbiji (ne v Beogradu!) za 10 srednješolskih profesoriev, posebno jezikoslovcev. Tečaj ni za začetnike, ker mu ie namen posreboitev v jezikovne posebnosti. Ta tečaj bo trajal 1 mesec.

2. Deset počitniških potovalnih ustanov za srednješolske profesorie, posebno za zgodovinarie, geografie in prirodopisce, da prouče zanimivosti naše kraljevine ter spoznaio posebnosti v značaju posameznih plemen našezga naroda. Udeleženci dbe nalogo, da no povratku tudi iavnost seznanijo z uspehi svojih študii (pismeni referati, predavanja).

3. Počitniški jezikovni tečaj v Srbiji (zvan Beograda) za strokovne učitelie meščanskih šol (posebno iz 1. skupine) ter za učitelie ljudskih šol. Udeležencev bo 15, tečaj bo trajal 1 mesec. Prednost bodo imeli učitelji, ki že obvladajo srbohrvaščino.

4. Petdeset počitniških potovalnih ustanov, in sicer 10 za meščanskošolske, 40 za ljudskošolske učitelie, posebno za zgodovinarie, geografie, prirodopisce in učitelie petia. Naloge in prednost kakor pod 2. in 3.

Eno samo četrtinko dne naj žrtvuje vsak delavec (da o imovitejših slojih ne govorim!), pa ima lahko njegov otrok obe knjigi, ki jih tudi obe v enem letu res rabi!

Samo vprašajte svoje učence, koliko imajo prihrankov! In koliko izdado za slaščice in igrače! In če ni prihrankov — majčkeno naj giblje s prsti ali postopi za delom, pa si otrok hitro sam prislužj tiste kronce za »Šol. list«.

A sedaj vam govorim in govorim, a od »Šol. lista« sem vam pa še presneto malo povedal. Res je! A tudi to ie moralo v pero, ker ie potrebno.

Formalna, a vendar velika napaka »Šol. lista« je njegova nejasna označba — pomanjkanje pravega naslova. Prva stopnja, prva in druga številka, druga stopnja, prva, druga in tretja številka itd. ie čisto kakor nalašč, da učitelj, ki knjige ne vidi, prav gotovo seže po napačni.

Namerjalo se ie izdati od vsake stopnje po 3 zvezke. Jesen, zima, pomlad in poletie. In taki bi naj bili tudi naslovi. Izšla pa sta do sedaj Črnejeve I. stopnje, prikladna 2. in 3. šolskemu letu, samo dva zvezka, Fleretove III. stopnje, odločene za 6., 7. in 8. šol. leto, tudi samo dva, in le Rapetova II. stopnja,

LISTEK

FRAN ČRAGOJ:

Šolski list.

»Učiteljska tiskarna« ie nadaljevala svoje delo od lani in ie izdala »Šolskega lista« I., II. in III. stopnje št. 2 od II. stopnje pa tudi št. 3. Prvo stopnjo ie uredil Ljudevit Černei, II. stopnjo Andrej Rapè, III. stopnjo Pavel Flerè.

Čudim se pravzaprav, da do danes nisem čital še nikjer nikakega veselega pozdrava tema knjigama niti ne kake graje. Kakor bi vse spalo spanje pravičnega!

In vendar bi morali mi učitelji kar planiti nad vsako knjigo, kakor hitro zagleda svet, pa ji prerešetati vsebino, da vemo, ali ie vredna, da zaide v naše učilnice ali ne.

In dolžnost vsakega šolskega vodstva bi bila, da si tako knjigo takoj naroči v najmanj toliko izvodih, kolikor ie učnih moči na šoli, da jo vse učiteljstvo vestno preštudira in ji izreče svojo sodbo.

To bi se bilo moralo zgoditi tembolj ob izdaji »Šol. lista«, ker imajo te knjige

namen, da nam podado snov za bodoče šolske čitanke. Iz bogate vsebine »Šol. lista« naj se izbere končno najlepša in najboljša, izpusti pa naj se vsa manj važna snov.

To bi se moglo temeljito storiti pa samo tedaj, če se vsebina »Šol. lista« tudi v šoli vsestransko temeljito predela.

V šoli predela? Kako — ko se nekaterie učne moči boje »Šol. lista« z raznimi izgovori, češ, da ie predrag, da se prevečkrat menja in da bo »Šol. list« izgubil iz učilnic, kakor hitro izidejo stalne čitanke.

Predrag da je? Res — Rapetova številka »Šol. lista«, ki obravnava pomlad, z vso snovjo iz realji, ki se jemljejo istočasno, na 112 straneh, stane 8 K, tretja številka, ki ima vsebine 157 strani, pa 14 K, obe skupaj tedaj ogromno vsoto — 22 K.

Kaj ie 22 K? Nič več in nič manj kakor predvojnih 22 krajcarjev, in ti dve knjigi s tako bogato in ponajveč s tako krasno snovjo.

Da se prevečkrat menja? Zdavnej že bi bilo moralo biti policijsko prepovedano, da rabimo eno in isto knjigo v šoli po več let, in to iz zdravstvenih in didaktičkih ozirov.

Za Slovenijo samo da določa prosvetni program:

1. V prihodnjem šolskem letu se vrše po vseh krajih Slovenije, kjer so srednje šole in učiteljska, ciklični domovinoznanski tečaj v srbohrvaščini za srednješolske profesorice. Predavali bodo trije rotni Srbi oziroma Hrvati o srbohrvaščini (jezik in slovstvo), o zemljepisni zgodovini ter etnografskih posebnostih naše države. Posečanje teh tečajev (vsak dan 1 uro) bo obvezno.

2. Počitniški domovinoznanski tečaj za učitelje ljudskih in meščanskih šol v Ljubljani, Kranju, Novem mestu, Metliki, Kočevju, Krškem, Litiji, Brežicah, Celju, Šoštanj, Slovenj Gradcu, Mariboru, Ptuj, Ljutomeru in Murski Soboti. Poleg domačega učitelstva se računa na vsak tečaj po 20 udeležencev. Vsak tečaj, ki ga bodo vodili srbski učitelji, bo trajal po 1 mesec.

3. Preosnuje se v zmislu jugoslovenske narodne pesmi ves pouk v petju. Predvsem odide na študijsko potovanje do naši državi učiteljski skladatelji Emil Adamič, da prouči našo narodno pesem in nabere potrebni material za šolsko uporabo. Naravnosti se dva štirinajstredna počitniška tečaja (1 v Ljubljani 1 v Mariboru) informativnega značaja. Za vsak tečaj se določi po 30 udeležencev. Na ljubljanskem konservatoriju študira že 7 učiteljev in učiteljic, ki po končanih študijah prevzamejo nevski šolski pouk. Učiteljskim v Ljubljani se dovolijo hospitacije v šoli »Glasbene Maticice«. Privatni nevski šoli Družbovčevi v Mariboru, kjer hospitirajo mariborski učiteljski, se poveri naloga, da izobražuje v 80 učnih urah v petju učence mariborskih ljudskih in meščanskih šol. Ptujko nalogo prevzame glasbeni zavod v Ptuj.

4. V šolskem letu 1921/22 se osnuje v Ljubljani in Mariboru vseletni tečaj za izobrazbo meščanskošolskega učitelstva vseh treh skupin. V oba tečaja bo sprejetih 40 učiteljev in 20 učiteljic. Za vse udeležence bo srbohrvaščina obvezna.

5. Šesttedenski počitniški tečaj za učitelje ročnih del na tehniški srednji šoli v Ljubljani (slovenske, srbske, hrvatske narodne vezenine). V tečaj bo sprejetih 12 udeležencev.

6. Na istem zavodu šesttedenski počitniški tečaj za izobrazbo učiteljev rokotvornega pouka. V tem tečaju se bo vadilo 12 udeležencev v obdelovanju lesa in v pletenju.

7. Dva počitniška štiritedenska tečaja za telovadne učitelje in učiteljice v Mariboru in v Ljubljani. (Za vsak tečaj po 40 udeležencev.) Določita se dve ustanovi za obisk telovadne šole v Prazi za dva ljudskošolska učitelja, da se izobrazijo dobri telovadni učitelji, ki nam jih tako primanikuje, da se ne morejo zasedati razpisane službe.

8. Nove učne knjige (jezikovni pouk) za vse kategorije šol. Delo za ljudskošolske čitanke se že popolnoma organizirano in uspešno napreduje; nove čitanke za srednje šole so tudi že v delu. Osnovna učna knjiga za srbohrvaščino je v rokopisu že gotova. Delo nadaljuje posebna anketa.

9. Določa se primerna vsota za izdajo propagandnih in umetniško-vzgojnih spisov in izdani, ki naj dosledno izvajajo: — ne vsiljujejo — enotnost in jedinstvenost naše kraljevine ter naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev.

10. Za umetniško-nacionalne šolske prireditve z vzgojevalno in izobraževalno

tendenco, se določi primeren znesek v svrhu podpor in nagrad, pravtako se določi večja vsota za nobilitanje nedismenosti.

11. Za ustanovitev višje pedagoške šole v Ljubljani se določi znesek, ki naj omogoči izvedbo pripravljanih del in študij. Temelj temu znanstvenemu zavodu postavlja snovanje centralne učiteljske knjižnice v Ljubljani.

12. Za obisk višje pedagoške šole v Beogradu od šolskega leta 1921/22 naprej se določi 10 ustanov za ljudskošolsko učitelstvo.

Tak je prosvetni program. Upamo, da ga bo mogoče izvesti, ker mu tako ministrstvo prosvete v Beogradu kakor pristojno poverništvo v Ljubljani zagotavlja vso materialno in moralno podporo. Brez dvoma ga pozdravi učitelstvo z navdušenjem in ga odklanja voljo, da se hoče narediti dela, ki je odkazano nlema, lotiti z energijo in ga izvesti z dosledno vztrajnostjo. Docentom in udeležencem gotovo ne bo samo do honorarjev in podpor. ki jim jih zagotovi proračun, temveč bodo vsi svoje delo in pridobitve obračali v občo blaginjo; velike denarne žrtve ki jih nakaže v ta namen država, naj donesó vsestranske koristi!

Vse naše šolstvo se razmahne v novem, mladem poletu narodne in državne misli na korist vsemu narodu, na čast, moč in veličino domovine!

O našem podrobnem narodnem delu.

Iz naroda smo izšli in naš poklic nas zopet tesno združuje z njim. Raztreseni po najbolj oddaljenih gorskih vaseh vršimo svojo vzdušno idealno, širimo kulturo med narodom. Naidevalo, širimo poklic. Nihče ne vidi našega dela in trpljenja, hore malo priznanja na prejemamo od naroda samega, ki smo mu v veliko podporo. Kratkovidneži štejejo vse naše delo samo po uradnih urah, ki jim jih je premalo in nam očita prevelik del prostega časa.

Podeželski učitelji vrše nebroj malenkosti v narodovo korist dan za dnem in že naštetimo vse to, bodo pač videli naše delo tudi izven šolskega časa. Potrebno se mi zdi to danes malo opisati, zlasti ker se nam tako rado očita naše »velikanske« plače.

Večina podeželskih učiteljev taktično sveta brezplačno pri naših slavnih kr. šol. svetih, ker bi sicer ostalo vse delo komaj še na papirju. Imenujte mi samo en kr. šol. svet, ki uraduje po predpisu s šolskimi zamudami! Koliko nepotrebnega nizanja ima voditelji z raznimi urgencami zaradi naročil in popravil s kr. šol. svetih. Predsedniki so skrajno nezaupljivi proti nam — za vsak vinar se tresejo boli kot če bi šlo iz njihovega. Kolikokrat zalagamo sami zaradi ljubega reda in kolikokrat pisarimo le zato, da ne zastaja delo. Vse to se vrši v veliko olajšavi višjim šol. oblastem ki nam pa tega nikoli ne priznajo. Če bi začeli n. pr. enkrat s »pasivno rezistenco« bi se gromadilo delo na okr. šol. svetih, to jih lahko zagotovimo.

Če pridejo razne naredbe v »Uradnem listu« in jih podeželski župani ne razumejo, smo mi prvi, ki tolmačimo. Oblastva, društva in ne vem kdo vse iščejo pri nas najrazličnejših informacij seveda vsi brezplačno, toda točno in zelo nuno.

Nedelje uživajo meščani po dnevih božih, pri nas na deželi so pa to dvoji

dela. Opravičbe, prošnje, pritožbe, olajšave in vse šolo zadevajoče stvari se vrše le ob nedeljah. Za tem prihajajo nairazličnejše stvari: Eden bi rad prošnje za prostitev od orožne vaje, drugi prosil, da se mu pošlje civilna obleka nazaj, tretji pride s čekom kake ameriške banke in ne ve kam z njim, četrti te zaupno vpraša, če grede že res Taliani k nam peti pride s francoskim pismom in prosil, da bi prevedel, »kaj više notri«, stara nepismena ženica ti pomoli s tresočo roko pismo sina: Amerikane in te prosil, da ji ga prečitaš in odrišeš. Ko ti narekuje pismo, toži o vseh svojih mukah in solze ti zalivajo v eno mer. Sedmi robanti in te hoče učiti šolskih postav. Vso vojno zgodovino ti pove in vse fronte ti znoji na tapet in konec je v ostudnem zabavljanju na Jugoslavijo, Škriče in Srbe... Vprašam ga po davkih. Sedaj se ilie nova ploha osovok na uradnik, ki jih je preveč niha ne delajo ampak samo zahtevajo nove plače. Ko ne odneham z vprašanjem po višini plačanega davka, pove, da plača velikanske vsote 26 kron na leto. Mine me potroliente in rečem mu: »Kaj dobite danes za 26 kron?« »Liter vina.« se glasi odgovor. Nato mu čitam laz levite, rekoč: »Priatelji, za liter vina vam daje država vse kanone in vso vojsko vse železnice in pošto, vse kasarne, bolnice in šole, vse uradnike, ministre, poslance, profesorje in uradnike, vse zdravniške in celo okrajno babico plačajo iz Vašega Javka. Če bi razdelili Vašo vsoto na vse te ljudi, ne pride na enega niti prah enega vinaria kamo li pol!« Dalje ne poslušam, brez besed odide... Druzi te zopet republikanec in hoče kar čez noč republiko in zabavlja na vsa usta na »vlaške« ministre. Zopet moraš nanovo v boj in zagovarjati vse od kraja. Navsezadnje pa ti zabrusi: »Vi lahko zagovarjate, ki imate tako velike plače.« Položiš mu račun in ko vidi, da imaš prav, se iznova zakadi v tebe, da si preje vseeno shajal s 33 goldinarji, danes pa imaš tako plačo in še ne shajáš. Človek bi se včasih kar zjočkal nad tako nevednostjo ali zlobo. Če zagovarjaš interes države, si osovražen pri narodu, če na potegneš z njim v brezmejno neumnost si boljševik. Kratki konec potegneš vedno ti. Če se preganja narod, ti odreče oblast zaščito, če te pa potrabi oblast te izda narod in se izgovarja, da si ga ti zapeljal. Lahko bi naštel kar imenoma več takih slučajev.

Danes je podrobno delo med narodom sila važno. Ljudstvo je popolnoma zmešano vsled raznih političnih dogodkov in zaradi brezvestne huiskarije, ki jo uganja lahko kdor hoče in kolikor hoče. Če imaš pred seboj nametnega človeka, ki si da kaj dopovedati poidi vsemu zlu na dno. Razloži revolucijo, komunizem, anarhijo, pokaži jim ustroj železnice, pošt, uradov. Razloži potrebo šol in visokih šoltehnik. Oriši položaj, če ne bi bilo inženjriev in tvornic, zdravnikov, železnice... Zagotavljam te lepilni vspehov, če bodeš imel dovolj potrpljenja in opravka s nametnimi ljudmi. S posebno hudimi zabavljači se da tudi opraviti. Ko mi je zadnjič v Zumberku nekdo pravil, da bodo dobili kmetije puške, sem mu kratko povedal, da bi v slučaju kakega nemira prišlo nar sto mož regularne vojske, ki bi ustrelila parkrat s kanoni in bilo bi konec in nemirov in njegove vasi tudi. Korajža ga je hitro minila in bil je takoj pripravljen, da se z menoi »pogaša«. Moji prijatelji je vprašal tudi kako hodo volili. »Mi smo za republiko.« se je glasilo enodušno. Hotel im

ie malo stvar razložiti in malo, da ni začelo padati do niemu. Na istem dotu me vraša zopet drugi, kako naj voli. »Kakor hočeš.« sem mu rekel. Sedaj je bil ves zmešan in rekel mi je, da ne ve, kam bi, ker je toliko strank. Za demokrate ni, ker je bil v Ameriki in da te takrat vladal Mac Kinley, pa da so imeli z demokrati »vraže komedije«. Vsak zagovor je odveč, tišči svoje in le vnet je za svoje pučko stranko. Navsezadnje me pa le vraša kaka stranka je to! Človek bi mu prisolil tako, da bi ga srečala namet takoi. S takimi malenkostmi se nam je boriti na deželi in to delo je najbolj nevaležno.

Za tiste, ki hočejo imeti lepši in boljši red imam dober domač recept. »Koliko časa ste zidali hišo?« »Leto dni.« »All ste dobili urejeno gospodarstvo kot ga imate danes?« »Kaj še, več kot deset let sem rabil, da sem si treditil na imam še dolg.« »Bog varuj sicer nesreče, ali povejte mi, v kolikem času bi zgorelo vse to?« »Oj križ božii, za pol ure sem be-raž!«

»Priatelji, vojna je trajala štiri in pol leta in v tem času, se je samo streljalo, poživalo, morilo, kradlo, razdiravalo. Sami veste, da je laže požirati kot graditi in kako morete zahtevati, da bomo imeli v tem kratkem času svobode že vse urejeno?« Vi ste rabili za ureditev svojega doma celih deset let, država s 13 milijoni prebivalcev pa naj se uredi v par mesecih in pri tem dela še vsakdo kar se mu zliubi?«

Ni ga dneva, da nimamo posla s takimi stvarmi. S tistimi zabavljači, ki imajo posebno Srbe v želodcu, bi na opravič rabiloše tako, da bi jih nabasal poln vlak in fh odpeljal v bogato Mačvo. Ko bi videli naši ljudje pravato Srbi, ne pa vsegrečni Marindol, in razvedrali tamošnje gospodarstvo ter uživali, ono lebo in iskreno srbsko gostoljubie, bi se osramoženi vrnili z vse drugimi mislimi. Tako bi jih bilo sram, da bi se ne upali več misliti na ono imenie, ki so ga imeli o svojih soplemenikih. Pri nas je premalo vstrajnosti in preveč laviranja. Dozdeva se mi, da smo velika ladja, ki se gurglje: enkrat gor, enkrat dol — kakoršna vlada, »tako razpoloženje«, zaradi tega pa trpi tisto, kar ne bi smelo trpeti — država.

Takoi po prevratu smo zamudili mnogo, da ne rečem vse. Takrat je bila krvava potreba, da bi bili šli med narod in mu prav raztolmačili svobodo, ustroj države — povedali o naših državnih meah in še marsikaj. Mesto tega je sfobila na dnevni red politika, naša stara in neslavna in vsakdo je hotel napeljati vso vodo je v svoj mlin. Vsakdo bi bil moral z vsem delom priskočiti mladi Jugoslaviji v pomoč, a bilo je narobe — vsakdo je hotel mladi novorojenki vzeti še tisto malo, kar so ji naklonjene rojenice položile dne prvega decembra v nieno zibko. Ste li čitali sodne obravnave? »To je bilo takrat ko je propadla Avstrija.« tako je začel vsak obtoženec. Eni so kradli, drugi pa ratali in ratali kar naprej. Tisti pa, ki so mislili resno in prišli za delo so dages omrženi, ker so mislili pošteno. Med te spada tudi učitelstvo, ki je začelo takoi z resnim delom v šoli in izven nje. Danes se nam to vračuje. Nočemo naštevati slučajev, ki govore žalostne zgodbe o tem. Tisto misel, ki smo jo imeli v začetku — to je misel dejaniskega ujednjenja moramo realizirati dalje.

Božo Račić.

namenjena 3., 4. in 5. šolski dobi, je izšla v vseh treh številkah.

Prva številka posameznih stopenj izšla je že lani, druge izšla so letos.

Rapetova in Fleretova zimska številka pa je vsaka sama za se tako obširna knjiga, da zadošča njena tvarina v sili tudi za celo leto.

V roke sem vzlet najprvo Rapetova dva zvezka: 2. in 3. številko — tedaj Zimo in Pomlad.

Sedaj sem pa zares v zadregi, kaj naj iz teh dveh zvezkov hvalim kot največjo vrline — ali premissljenost in marljivost, s katero je tovariš Rape izbiral snov, ali dovršenost oblike, v kateri so nosamezni sestavitelji snov podali!

Oton Župančičeve nad vse ljubke, večinoma v otroško šaljivem tonu pisane pesemce so prava naslada celo za odrasle! Pa Golar in Maister in Gangl s svojimi resnimi proizvodi, pa Žgur in Rapè, ta s svojimi srčkanimi »Utrinki« — pa še in še!

Tu je zbrane toliko zares krasne, v otroškem duhu pisane poezije, da mora človeku igrati duša. Samo eno: v tretji številki je več pesmic, ki so bolj primerne nižji šolski dobi kakor tej.

Med pripovednimi spisi nosi zastavo Milčinski — s svojimi »Batalci«. Temu se pa vredno pridružujejo starejši in mlajši pripovedovalci in zares bi bilo preveč, da naštevam vsakega posebej. Vzemite knjigo v roke, pa jo berite z učenci sami in videli boste, ali uvaia vsebina ali ne — vam in učencem!

Kar na dale zvezkom posebno vrednost je snov iz realij. Iz zemljepisja in zgodovine smo bili po razsulu Avstrije učitelji nakrat postavljeni na prazno: odkod naj zajemamo snov za pouk o naši domovini.

Že ta dva zvezka pa imata toliko snovi iz omenjenih dveh predmetov, da stoji učitelj nakrat pred polno skledo in da ne pride v zadrego odkod naj zajema snov, da jo učencem podaja.

Celo toliko je je da ni mogoče, da se vse, kar tako meni nič tebi nič učencem poda — kar preobširna je. Opravičevati se more ta obilica le s stališča, da naj pada knjiga ne samo učencem, ampak tudi učiteljem zadosti snovi, da mu je nikdar ne zmanjka.

Že z ozirom na samo ta dva predmeta, zemljepis in zgodovina, je pravi greh, če trapijo ponekod učence še vedno s starimi berili, ki smo jih imeli po

šolah še v avstrijski dobi. Ako hočemo, da učenci dobro poznajo našo domovino, potem je naša dolžnost, da krenemo voz zemljepisnega in zgodovinskega pouka odločno v čisto nov tir, kar zahtevajo od nas opravičeno tudi šolske oblasti. Da pa je to mogoče, mora imeti učitelj v rokah potrebno sredstvo in to je učna knjiga. Brez te se bo učitelj pri pouku največkrat brezuspešno trudil.

Vrh vse obilice te snovi je pa podana ta snov največkrat v mojstrski obliki, kar zna prav posebno Rape. Njegovi »Glasovi iz davnih dni« in »Po trpljenju k svobodi« — sta spisa, ki nam podajata zgodovino v taki obliki, da jo je mogoče izvajati tudi na otroškem odru. Skrljevo »Zvezdoznanstvo« je tudi prav otroškemu duhu podana snov. Pa — še in še!

Berite sami! In obdelajte snov sami!

Iz zemljepisja mi ne ugaja samo to, da so nekateri sestavki, ki so samo lokalnega pomena, kakor »Postojnska jama«, gorenji tek Save in še drugi — tako do zadnje podrobnosti spisani, ki jim ne more slediti niti učitelj, nikar pa učenci. Ti naj se prihodnjč preureda.

Slabe sestavke je lahko na prste štetj — in eden takih je spis o ljublan-

skem barju. Take sestavke naj pišejo samo taki, ki v kraju žive. Zato na se na spisu o »Sveti gori« vidi, da jo je opisal z vso ljubeznijo Pavle Plesničar. Elza Kukovčeva podaja tudi dober spis o Ptujju — pa se mi zdi, da je bolj primeren najvišji stopnji, kakor pa srednji.

Sploh bi mislil, da naj bo pri zgodovinskem pouku v ljudski šoli kar najmanj številka.

Snov iz prirodopisja je vzeta v veliki meri iz II. in III. berila. Prav! Saj je mnogo prav dobrih sestavkov — kar pa je pomanjkljivih naj se v prihodnje pre-narede.

Z vsvo odločnostjo trdim, da bi moral »Šolski list« v vsako šolo in v vsako hišo! S pridom ga bo čital vsak, ki se zanima za vprašanja, ki obravnavajo našo domovino v prirodnem zemljepisnem in zgodovinskem oziru.

In napake? Da — tudi teh je. Vendar pa so največkrat malenkostne in bi sploh tvorile poseben kapitel zase, s katerim pa bi tale črtica preveč narasla in bi izgubila na veljavi.

V eni prihodnjih številka »Tovariša« se hočem dotekniti Černejeve in Fleretove stopnje.

V pojasnilo.

V zadnji številki »Učit. Tovariša« piše tovariš I. J. v članku pod naslovom »Pozor« o naredbi ministra vojnega in mornarice z dne 23. februaria 1920 SF. Di. broj 98 849, glede regulacije vprašanja prejemkov državnega uradništva ki je poklicano v vojno službo. Ta naredba se nanaša samo na one, ki so v poklicani v kadrovske službe, to je v službo z redno vojno obvezo. Ustavijo se tedaj plače in dodatki samo učiteljem, ki služijo svojo rekrutsko dolžnost, a rezervisti brez obzira, da li so oficirji, podoficirji ali na moštvo, ki so poklicani na voje prejemajo tudi nadalje svoje službene prejemke. Tovariš I. J. je zamenjal kadrovske službe z orožnimi vajami. Odtod napačno tolmačenje naredbe. — L. Jelenc.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

+ Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani, Odborova seja bo v nedeljo, dne 23. t. m., ob 14. uri (ob 2. popoldne) v hranilničnih prostorih (Učiteljska tiskarna I. nadstropje). Dnevni red:

1. Poročila.
2. Nakup hiše.
3. Razgovor o občnem zboru.
4. Slučajnosti.

Zaradi važnosti dnevnega reda naj se seje udeležijo vsi odborniki. Posebe ni nihče vabljen. Predsednik.

Društvene vesti.

+ Okrajno učiteljsko društvo Ljubljana ima redni občni zbor v nedeljo, 6. februaria t. l. ob 3. uri popoldne na šoli pri sv. Jakoba. Dnevni red:

1. Predsednik otvori zborovanje in poroča o stanovskem delovanju.
2. Poročila tajnika.
3. Poročila blagajnika.
4. Volitev: a) predsednika, odbornikov in namestnikov, b) Odsekov: 1. pedagoško - didaktični, 2. gospodarsko - obrambni, 3. prireditveni, 4. pregledovalci računov. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za Maribor i. b. o. ima svoj občni zbor v četrtek dne 27. januarja t. l. ob 10. uri v spodnji risalnici deške meščanske šole v Krekovi ulici. Dnevni red: 1. Poročila predsednika. 2. Poročila tajnika in blagajnika. 3. Poročila pregledovalcev računov. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. — Odbor.

+ Šmarsko - rogaškega učiteljskega društva občni zbor se ne vrši, kakor je bilo sklenjeno meseca februaria, ampak prvi četrtek meseca marca, ker ni zagotovljen drugi vlak in ker bo začetkom februaria večina nas zaposlena pri ljudskem štetju.

Na dnevnem redu istega zborovanja bo: »Podrobni učni načrti iz zgodovine in zemljevidja in o pouku cirilice« ter prošim, da poročajo one šole, ki so po dopisu okrajnega šolskega sveta določene.

Kraj in uro zborovanja naznanim ali v »Tovarišu« ali na šolska vodstva.

Toma Kurbus, t. č. predsednik.

Iz Jugoslavije.

— Rad na novim prosv. zakonima. Pod tem naslovom piše zadnja številka »Narodne Prosvete« sledeče: Gl. Prosv. Svet na svoji poslednji sednici bavilo je se pitaniem ovog zakona o nar. školama i proučevanjem sve prikuplene gradje za njegovu izradu. Radi uspešnijeg rada u ovome pravcu izabrat je jedan uži odbor, u koji su ušli: Liub. Protić, upravitelj ženske uč. škole u Beogradu i Mih. Stanojević, referent Min. Prosvete. Odbor će imati zadatak da istakne glavne principe, koji treba da budu sprovedeni kroz novi zakon o Nar. školama za celu zemlju. Isto tako izabrat je drugi odbor, u koji su ušli: Miliivoje Simić, direktor i I. Živanović, profesor, koji će pripremati materijal za izradu novog zakona o Sred. Školama.

— Na učiteljski skupščini, ki se je vršila dne 19. pret. meseca v Sarajevu, je bila sprejeta med drugimi tudi sledeča resolucija: »Skupščina izražava svoje visoko štovanje svima neimarima bratstva i jedinstva celokupnog učiteljstva kraljevine, a naročito čestitoj braći: Luki Jelencu, Engelbertu Ganglu, Davorinu Trstenjaku, Josipu Skaviću, Jelisavati Vavri i Ivi Radovanoviću, Mihajlu Joviću, Dimitriju Sokoloviću, i Jovi P. Jovanoviću i s. dubokom zahvalnošću bilježji njihova imena kao svoj ponos na čelo staleških nam anala ove svetle epohe.«

— Z ozirom na notico »Dr. Majcen« v zadnji številki našega lista nam pišejo: »Nabada na dr. Majcna, referenta v pravno-gospodarskih zadevah na višjem šolskem svetu, ne odobravamo. Profesorsko društvo ima na sejah višjega šolskega sveta prav tako dva svoja zastopnika, kakor jih ima ljudskošolsko in meščansko učiteljstvo. Dolžnost teh zastopnikov je,

da ne zastopajo samo na sejah, ampak tudi izven sei interese tistih ki so jim poverili mandate. Tudi zadeve, ki o njih govori omenjena notica, se obravnavajo na zbornih sejah, in člani višjega šolskega sveta imajo priliko in dolžnost, da se na pristojnem mestu zavzamejo za koristi svojih volilcev. In mislimo da ni nikogar, ki bi mogel trditi, da odloča dr. Majcen komurkoli razmeroma v škodo. Uradnik ima danes težko stališče. Zani so merodajni interesi in utemeljene zahteve pripadajočih javnih nameščencev, pa tudi interesi države. Ako pride kdaj do kričeče diference med obema, se mora uradnik postaviti na stran države saj mora vendar nekdo misliti tudi nani! Ne strinjamo se dalje ni najmanj s tem, da vlačijo pisec na dan dogodke iz l. 1908., ki nimajo z dr. Majcnom prav nobene zveze«. Pripomba uredništva: Prinašamo radevolje gorenje vrstice in s tem notico v zadnji številki lojalno popravljamo.

— Nadomeščanje pouka ob prostih šolskih četrtkih. Poverjeništvu za uk in bogočastje je z odlokom z dne 3. decembra 1920, št. 5683, razveljavilo določbo izvršilne naredbe bivšega deželnega šolskega sveta štaterskega k. št. 56.—58. dok. šol. in učnega reda, točka A, b odst. 5., vsled katere se mora na ljudskih šolah bivše štaterske poučevati v četrtek po Vel. noči v četrtek pred Binkoštni in po Binkoštni in ob vseh drugače pouka prostih četrtkih, kadar je neposrednje pred njimi ali neposrednje za njimi pouka prost dan. Vsled tega morajo pouka prosti ostati tedenski počitniški dnevi (celi četrtek ali 2 popoldneva) brezpočitno, torej tudi po Veliki noči, pred Binkoštni in po Binkoštni. Le tisti šolski čas, ki odpade ob semanih dneh, se ina nadomestiti ob četrtkih ali ob dveh prostih popoldnevih.

— Nova odredba glede pouka zemljenja in zgodovine. Prosvetno ministrstvo je dovolilo, da se v ljudskih šolah, ki jih obiskujejo tudi otroci, ki ne govoré našega materjnega jezika, poučuje zemljepis in zgodovina naše države v njihovi materinščini.

— Ljudsko štetje. Koncem tega meseca se vrši po celi naši kraljevini popis prebivalstva in domače živine. Po uredbi ministrskega sveta z dne 5. marca t. l., objavljeni v Uradnem listu 23. oktobra t. l. št. 122, vršijo ta popis občinska oblastva. Glasom 1. in 2. odstavka člena 5. omenjene naredbe pride v poštev pri izvrševanju tega posla tudi ljudskošolsko učiteljstvo. Kdor bo opravljal to delo v domači občini ne dobi nobene nagrade; zunanji občine pa znašajo dnevnicke po 20 dinarjev. Poverjeništvu za socialno skrbstvo se je te dni obrnilo na poverjeništvu UJU v Ljubljani s posebnim dopisom, v katerem pravi da pričakuje od učiteljstva, da bo umevalo pomen in važnost popisa ter se ne bo branilo sprejeti poslova katere je po gori omenjeni naredbi dolžno izvrševati. Priporočamo vsled tega vsem onim, ki bodo pritegnjeni k temu poslu, da čim izdatneje podpirajo občinska oblastva v tem prevažnem opravilu.

— Verouk na obrtnih nadaljevalnih šolah. »Slovenski Narod« piše: »Verouk na obrtnih nadaljevalnih šolah ljubljanskih se namerava uvesti. Čerav normalni učni načrt verouka ne navaša med učnimi predmeti, marveč celo izrecno poudarja, da v učne načrte posameznih obrtnih nadaljevalnih šol ni sprejemati drugih predmetov razen tistih ki jih navaša normalni učni načrt. Navzlic temu jasnemu določilu je šolski odbor v svoji zadnji seji z glasom zastopnika mestne občine sklenil, da se uvede verouk kot neobvezen predmet ob nedeljah popoldne. V nedeljo popoldne na pouk po ministrski odredbi sploh ni dovoljen, ker mora imeti tudi važenec vsaj en prost popoldan v tednu v razvedrilo. Poleg tega pa sklep šolskega odbora tudi zaradi tega ne more biti velaven, ker na to sejo nista bila povabljena na zadnji seji obč. sveta izvoljena zastopnika mestne občine. Nismo proti verskemu pouku, smo pa proti ugedbi tega pouka na obrtnih nadaljevalnih šolah, ker nas uči izkušnja, da se je pri tem pouku le preveč politiziralo in agitiralo za klerikalizem, pred vsem na za orle.«

— Anketa o kmetijskih šolah. Pri poverjeništvu za kmetištvo se je vršila dne 30. decembra pr. l. anketa zaradi novih kmetijskih šol v Sloveniji. Ankete so se udeležili ravnatelji kmetijskih šol ravnatelj kmetijske družbe in dva strokovna referenta poverjeništvu. Predsedoval je vodja poverjeništvu dvorni svetnik dr. Vrtačnik. Referent je bil kmetijski svetnik Rohman. Anketa se je izrekla za ustanovitev srednje kmetijske šole v Mariboru in za ustanovitev nižjih kmetijskih šol v Prekmurju in na Goreniskem. To-

zadevni predloži so bili po širši debati soglasno sprejeti.

— Ljubljanskim tovarišem in tovarišicam. Na realni gimnaziji (I. nadstr.) se vrši vsako soboto od 18.—19. pouk iz poličine, ki ga vodi vseučiliški profesor dr. Vojeslav Mole. V imenu »Društva prijateljev poliskega naroda« vabim vse tovariše in tovarišice, ki imajo dobro voljo in bi radi spoznali lepoto in bogastvo poliskega jezika in poliske kulture, da se začno udeleževati imenovanega tečaja. — Vilko Mazi, gluho nemica.

— Vodstvo manišinske ljudske šole v Ljubljani se je poverilo tov. Alojziju Kečliu, doslej učitelju na IV. mestni ljudski šoli v Ljubljani. Dosedanji voditelj manišinske šole, tovariš Miroslav Pretnar, je nastopil s početkom tega leta nadzorniško službo v Crnomlju.

— Pravoslavna deca. Ljubljanske javne ljudske in meščanske šole pohaja tudi deca pravoslavnih roditeljev. Teh otrok je do sedaj v mestu okrog 20.

— V spomin pokojnemu tov. Arminu Gradišniku, svojemu dolgoletnemu predsedniku in častnemu članu, je podarilo celjsko učiteljsko društvo 1000 K za uboge učence celjske okoliške šole.

— Likvidacija madžaronskih šol. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se mora takoi izvršiti likvidacija takezvanih ljubljanskih šol za pomadžarienje na Hrvatskem. Posestva in imetek teh šol se ima smatrati kot državni plen.

— Stalna izložba učil. Ministrstvo prosvete je sprejelo ponudbo češke tovarne »Logia«, da se v Beogradu pri ministrstvu prosvete uredi stalna izložba učil.

— Beogradsko poverjeništvu UJU. Na učiteljski skupščini, ki se je vršila dne 26. in 27. pret. meseca v Beogradu, je bil izbran novi odbor poverjeništvu, ki se je na svoji prvi seji konstituiral sledeče: poverjenik tov. Dim. Sokolović, tajnik Miloš Milošević in blagajnik St. Gjorgjević. Pri isti seji je novi odbor sklenil ukreniti vse potrebne korake, da se definitivno uredi penzionat za učiteljsko deca ter prične z izdajo posebnega mladinskega lista, katerega naj bi urejeval znani mladinski pisatelj, tovariš Mih. Jović.

— Učiteljica ženskih ročnih del. Stalno je razpisano učno mesto za učiteljico ženskih ročnih del na državni meščanski šoli v Murški Soboti z obveznostjo, da poučuje tudi na državni petrazredni osnovni šoli istotam. Učni jezik slovenski, na teden 18 učnih ur. Pravilno opremljene prošnje je vlagati pri civilnem komisariu v Murški Soboti do 15. februaria 1921.

— Strossmayerjev dan. Poverjeništvu za prosveto v Hrvatski in Slavoniji je odredilo, da se rojstni dan biskupa Strossmayerja dne 5. februaria v vseh srednjih kakor tudi ljudskih šolah primerno proslavi. Priredel naj se predavanja o življenju in delovanju velikega vladike.

— Gospodinjski tečaji po deželi. V drugi dobi zimskega tečaja, ki traja od 3. januarja do 15. marca t. l. se vrše gospodinjski tečaji po sledečih krajih: v Ormožu pod vodstvom ge. Premrov, v Studenčih pri Poličanah pod vodstvom gospe Primožičeve, v Letušu v Savinjski dolini pod vodstvom ge. Sittigove, v Trbovljah pod vodstvom ge. Odlaskove in v Podbrezju nad Kranjem pod vodstvom ge. Jakličeve. Jesenski tečaji so se dovršili povsod s prav dovoljnim vspehom. Vsled obilnih prižlasil sta se morala tečaja v Ormožu in v Podbrezju ponoviti. Novi jesenski tečaji prično 15. oktobra t. l. Prižlase sprejema poverjeništvu za kmetištvo v Ljubljani.

— Socialna šola v Zagrebu. Hrvatska vlada bo ustanovila v Zagrebu socialno šolo, v kateri se bo gojil teoretični in praktični pouk za osebe, ki se nameravajo posvetiti socialnemu skrbstvu. V to šolo se bodo sprejemali samo oni, ki so dovršili vsaj štiri razrede srednje šole.

— Poverjenica Slov. Šolske Matice za Celje in celjsko okolico prosi, da ji šolska vodstva nujno pošljejo članarino za l. 1921. na naslov Berta Žein, mestna dekliska šola v Celju.

— Razpisane službe. V Ribnici na Pohorju okraj Marenberg, je razpisana služba nadučitelja v stalno nameščenje. Šola je štirirazredna, prosto stanovanje. Prošnje je vlagati na krajni šolski svet v Ribnici do 10. februaria 1921. — Na dvorazrednici v Beli cerkvi se razpisuje v stalno nameščenje nadučiteljska služba s prostim stanovanjem. Prošnje do 30. januarja 1921. po predpisani službeni poti na okr. šol. svet v Novem mestu. — Služba učiteljice na trirazrednici v Sent Janžu pri Dravogradu. — Služba začasnega okraj. pomož-

nega učitelja kot pisarniške moči za okrajie Slovenjgradec. Marenberg in Soštanj s sedežem v Slovenjgradcu. Prošnje za službo učiteljice v Sent Janžu je vlagati pri dotičnem kraj. šol. svetu, za službo pomožnega učitelja pa pri okr. šolskem svetu v Slovenjgradcu do 5. februaria 1921. — Novo sistemizirano učno mesto na sedemrazrednici v Toplicah pri Zagorju, ravnotako novo učno mesto na sedemrazrednici v Zagorju ob Savi. Prošnje je vlagati do 5. februaria 1921 po predpisani poti na liški okrajni šolski svet.

— Na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 3 se začena pouk v pletenju z bisernicami za žene in dekleta, ki imajo veselje do imenovane tehnike. Učila so zastoni na razpolago.

— Opozorjamo še enkrat na »Učne liste za srbohrvaščino« ter iste tople priporočamo kot učno sredstvo. (Glej tozadeven inserat v današnji številki!)

— Pouk cirilice v ljudskih šolah. Vesti v raznih listih, da se prične pouk v cirilici že v 2. razredu, niso resnične.

Slovenska Šolska Matica. Za leto 1920. bo izdala SSM te-le publikacije: 1. »Posebno ukoslovlje slovenskega učnega jezika v osnovni šoli.« Za učiteljska prireditel Fr. Fink. — 2. Dr. Ljudevit Pivko in Adolf Schaub: »Telovadba, Razlaga telovadne teorije in navodilo k vodstvu telesnih vaj po Tyrševem sestavu.« — 3. Letopis s to-le vsebino: Dr. K. Ozvald »Jan Amos Komensky«. (Ob 250letnici njegove smrti.) — J. Schmoranz »Henrik Schreiner«. — A. Vales »H. Schreiner kot prirodopisec in prirodoslovec«. — Ljud. Črnej »Nekoliko osebnih spominov na ravnatelja Schreinerja«. — Dr. R. Motič »Ivan Mavher«. — Jak. Dimnik, »Ivan Krulc«. — Slika ravnatelja Schreinerja. — Slika ravnatelja Bežka. — Dr. France Veber: »Bežek - slovenski psiholog«. — Dr. Ljud. Pivko »Učni načrt za šolsko telovadbo nižje stopnje«. — Dr. Ljud. Pivko »Učni načrt za telovadbo na deških meščanskih šolah«. — Dr. M. Kovačič »Poročilo o SSM za l. 1920.« — Jakob Dimnik: »Imenik članov in seznam izdanih knjig« bo izšel v posebni brošuri in ne v Letopisu, kakor je bila do zdaj navada. — Prvi dve knjigi sta že dotiskani to broširani; zdaj se tiska Letopis, Tisk »Imenika članov« je pa odvisen od poverjenikov; zato p. u. poverjenike ponovno prosimo, da se požurijo z nabiranjem članov. Vsled odborovega sklepa znaša članarina na leto 8 dinarjev (32 K); za dijake znaša članarina 5 din. (20 K); ustanovniki morajo doplačati 5 din. za leto 1920. Poverjeniki, ki so pobrali članarino po 20 K, morajo pobrati še doplačilo po 12 K. Ustanovnina znaša v bodoče 200 dinarjev. Prejšnji celotni letniki se odajajo članom po 8 din.; dijaki imajo 25% popusta. Z novim letom je odbor povisal ceno knjigam za 50—100%. — Jakob Dimnik, blagajnik.

— V Novem mestu je umrl g. Jakob Mikolič, oče tovarišice Pepce Mikoličeve in tovariša Lud. Mikoliča. Žalujoci rodbini naše odkritosrčno sočutje!

— Članarina in darila za učiteljski konvikt. Regina Gobec iz Maribora 30 K. — Učiteljski zbor iz Tinj pri Slovenski Bistrici 50 K. — Josip Mihečič 20 K, Josipina Mihečič-Majde 20 K, Antonija Kuralt 20 K, Oton Skender 20 K, vsi iz Pred-dvora. — Vida Kneislova iz Zalne 20 K. — Učiteljski zbor meščanske šole v Krškem 55 K namesto venca na krsto pokojnemu očetu tovariša Mikuliča. — Ema Zenkovičeva iz Trbovelj-Vode 10 K. — Učiteljsko društvo za marenberški okraj 200 K namesto venca pokojnemu tovarišu Leopoldu Kržetu. — Ivan Robič 20 K, Andrej Visočnik 20 K, oba iz Vuhreda. — Olga Madonova iz Marije Snežne 30 K. — Današnja zbirka 515 K; uspeh darovanj do današnjega dne 1122.90 K. Hvala!

— Za Jugoslovansko Matico: Regina Gobec iz Maribora 30 K.

Jugoslovanska Matica. Zbirka šolske mladine in učiteljstva o priliki proslave zedinjenja SHS dne 1. decembra 1920. Državno moško učiteljske Maribor 44 K, IV. r. vadnice, II. r. vadnice 167 K 40 vin., realna gimnazija Ljubljana 13 K + 100 K, dekliska licej v Ljubljani 2617 K 40 vin., dijaki državne realke v Ljubljani 405 K, učiteljstvo šole na Viču 400 K, šola na Ledini 611 K 20 v, Barje, učiteljstvo 50 K, učenci kot Miklavževino 50 K, šole: Spodnja Šiška 30 K 80 vin, Polzela 50 K, Trbovlje 192 K 09 v, St. Vid 330 K, Črna - Prevalje 442 K, Svečina 80 K, Selce 72 K, Ormož 500 K, Griže 180 K, Sv. Marko pri Ptuj 154 K 96 vin., Višnja gora 242 K, Zasip pri Bledu 100 K, Sv. Anton, Slov. Gorice 137 K, Sv. Lovrenc 105 K, Guštanj 134 K 60 vin., Zalec 918 K, Breg pri Ptuj 407 K 60 vin., Hrastnik 70 K, Zavrč pri Ptuj 25 K, Bukovica 44 K, Sv. Florjan pri Rogatcu 36 K, Velika Nedelja 190 K, Poljčane 185 K 20 vin., Srednja Bistrica 111 K, Železniki 181 K, Stopiče 30 K, Cezamjevič 218 K, Sv. Barbara v Haložah 115 kron in 24 kron, II. deška šola v Ljubljani 1064 K 85 vin., dekliska meščanska šola Ptuj 154 K, dekliska meščanska šola Tržič 245 K 40 vin., Škofijska gimnazija St. Vid 614 K 15 vin., gospodinj-ski tečaj, Črna - Prevalje 116 K, Marija Klančnik in Franja Urbas, Braslovče 466 K, nadučitelj Janko Žimkovič 100 K, IV. razred vadnice na

Dobiček. Račun dobička in izgube. Izguba.

Št.	Predmet	K	h	Št.	Predmet	K	h
1	Prejete obresti posojil	13710	65	1	L. 1919. zaostale obresti posojil	3664	60
2	Zaostale obresti posojil	3122	25	2	Obresti hranilnih vlog:		
3	Obresti naloženega denarja:				a) izplačane K 200.32	6658	55
	a) dvignjene K 937.57				b) kapitalizirane 6.458.23		
	b) nedvignjene 129.47	1067	04	3	Davki:		
4	Upravni dohodki:				a) pridobnina K 159.58		
	a) poštnina K 396.61				b) rentnina 86.14		
	b) režija 1.896.—				c) neposredne pristojbine 4.90		
	c) opomini 287.—	2579	61		d) invalidski davek 888.—	1138	62
5	Premijska provizija	19	44	4	Upravni stroški:		
					a) plače K 3.984.—	5403	37
					b) stanarina in drugo 420.—		
					c) članski prispev. zvezi 40.—		
					d) poštnina 246.87		
					e) manipulacije in provizija poštne hranilnice 109.04		
					f) pisarniš. potrebščine 283.46		
					g) reklama 150.—		
					h) razni 170.—		
				5	5% odpis inventarja	44	35
				6	5% pripis rezervnemu fondu	1113	30
				7	Dobiček	2476	20
		20498	99			20498	99

Dolg. Bilanca. Imetek.

St.	Predmet	K	h	St.	Predmet	K	h
1	Deležne vloge	25200	—	1	Posojila	212452	16
2	Nedvignjene obresti deležnih vlog	5536	03	2	Zaostale obresti posojil	3122	25
3	Hranilne vloge:			3	Naložen denar:		
	a) po stanju K 217.676.25				a) stanje K 48.700.41	48829	88
	b) kapitaliz. obresti 6.458.23	224134	48		b) nedvignjene obresti 129.47		
4	Rezervni fond:			4	Inventar:		
	a) po stanju K 22.267.98				a) po stanju K 887.54	843	19
	b) vpisnina 106.—				b) 5% odpis 44.35		
	c) 5% pripis 1.113.30	23487	28	5	Prehodni znesek	8516	26
5	Dobiček	2476	20	6	Gotovina 31. decembra 1920	7120	25
		280883	99			280883	99

V Ljubljani, dne 31. decembra 1920.

Načelstvo:
 Blagajnik: Vendelin Sadar s. r. Načelnik: Alojzij Kecelj s. r. Načeln. namestnik: Jakob Dimnik s. r. Član načelstva: Juraj Režek s. r.
 Član načelstva: Vita Zupančičeva s. r. Član načelstva: Anton Likožar s. r.
Nadzorstvo:
 Predsednik: Fran Gale s. r. Podpredsednik: Fran Skulj s. r.
 Člani nadzorstva: Fran Črnagoj s. r. Minka Maroutova s. r. Josip Ambrožič s. r.

Ta račun z glavnimi in pomožnimi knjigami in prilogami primerjali in v redu našli:

3. Poročilo nadzorstva o poslovanju in računskem zaključku.

Nadzorstvo se je konstituiralo v svoji seji dne 2. februarja 1920.
 Predsednik: Fran Gale, učitelj; podpredsednik: Fran Skulj, učitelj; člani: Josip Ambrožič, učitelj; Fran Črnagoj, nadučitelj; Minka Maroutova, šolska ravnateljica v p.; vsi v Ljubljani.
 Dne 9. januarja 1920. je prisostvovalo nadzorstvo tudi seji načelstva in izvršilo glavno revizijo.
 Nadzorstvo je večkrat po posameznih članih pregledalo knjige ter skontroiralo blagajno.
 Prepričalo se je, da posluje načelstvo uspešno, vsestransko po pravilih in da se računski zaključek za poslovno leto 1920. popolnoma ujema s knjigami, prilogami in blagajniškim stanjem.
 Zato predlaga:
 XVII. redni občni zbor izvoli odobriti računski zaključek Hranilnice in posojilnice „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani, registrovane zadruge z omejenim jamstvom, za poslovno leto 1920. ter podeliti načelstvu absolutorij.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1921.

Za nadzorstvo:
 Predsednik: Fran Gale s. r. Podpredsednik: Fran Skulj s. r.
 Člani: Fran Črnagoj s. r. Minka Maroutova s. r. Josip Ambrožič s. r.

4. Razdelitev čistega dobička.

Čisti dobiček znaša K 2476.20
 Glede razdelitve tega predlaga načelstvo:
 a) Rezervnemu fondu po § 17. pravil 123.80
 b) 5% obresti deležev po § 21. pravil 1095.95
 c) Društvu za zgradbo „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani 100.—
 d) Rezervnemu fondu Poverjeništvu UJU 100.—
 e) Ostanek 1056.45
 še rezervnemu fondu, ki bo na ta način narastel od 23.611.08 K na 24.667.53 K.
 Obresti deležev se bodo izplačevale vsak uradni dan po občnem zboru na predložene zadruške knjižice.

Za načelstvo:
 Načelnik: Alojzij Kecelj s. r. Blagajnik: Vendelin Sadar s. r.

5. Volitve v načelstvo in nadzorstvo.

Volita se dva člana v načelstvo in eden v nadzorstvo.
 Volita se po dva namestna člana v načelstvo in nadzorstvo.

6. Pregled

o prometu in uspehu za čas od dne 31. decembra 1911. do 31. decembra 1920.

Poslovno leto	V teku leta								Koncem poslovnega leta															
	novih zadružnikov	vplačanih deležev		novih vlagateljev	vloženo		novih dolžnikov	danih posojil		zadružnikov	deležev		vlagateljev	vlog		dolžnikov	posojil		čistega dobička	za dobre namene določeno		rezerva		
		K	v		K	v		K	v		K	v		K	v		K	v		K	v		K	v
1911	52	3278	89	23	42910	21	111	57050	—	527	25063	85	213	194356	88	522	223536	08	2379	60	150	—	11625	46
1912	32	4062	95	18	19481	07	88	43810	—	545	28563	97	210	186725	89	517	222915	14	2136	80	170	—	13092	38
1913	42	2989	42	25	11675	29	103	45140	—	562	30361	89	216	181806	62	524	217769	37	2455	15	210	—	14721	81
1914	23	1249	97	12	18173	97	62	39890	—	555	30121	40	206	177880	76	506	213320	39	1797	55	210	—	15647	25
1915	3	162	—	10	9564	37	22	8690	—	530	28833	40	189	139968	46	435	174595	11	2378	78	190	—	17196	22
1916	4	219	—	11	19717	97	16	6170	—	512	27952	40	192	116172	08	389	147642	36	1528	15	70	—	18144	87
1917	1	79	36	10	50153	76	11	3220	—	490	26881	76	186	99985	80	328	124358	85	1426	77	22	97	19125	47
1918	6	353	80	9	20645	90	18	11670	—	459	25295	56	185	107399	85	252	95768	25	1936	97	200	—	20722	29
1919	14	1179	12	14	44934	58	32	93250	—	443	25032	28	194	120146	84	215	153275	52	1728	27	260	—	22267	98
1920	24	1575	72	11	138175	32	40	141700	—	440	25200	—	196	224134	48	173	212452	16	2476	20	200	—	24667	53